

Ing. Ivana Šárová T.G.M. 1923 – recenzia

Túto publikáciu môžeme zaradiť medzi reprezentatívnu publikáciu aj vďaka tomu, že je napísaná v českom, anglickom a nemeckom jazyku. Opisuje vznik známky s iniciálami pána prezidenta T. G. M. (Tomáš Garrigue Masaryk) a 1923 rok vydania známky. Publikácia vychádza v roku 2008 v náklade 1500 kusov. Na podnet manžela autorky knihy pána Šáru, ktorý objavil doskové chyby vznikol nápad publikovať tento jeho postreh. S odbornou garanciou pomáhal aj tím filatelistických odborníkov: pán Ondrej Mach, pán Zdeňek Nygrýn, pán Miroslav Vodřich a pán Zdeňek Kvasnička, ktorý umožnil autorke nadviazať na jeho výskum – venovaný tejto problematike. Kniha je rozdelená do 8 kapitol, ktoré na seba nadväzujú. Prvá kapitola opisuje kresbu od majstra Maxa Švabinského, ktorý portrétoval pána prezidenta v apríli roku 1923 v Akadémii umenia, žiaľ z dvoch náčrtov nebol použitý na známke ani jeden. Napokon až druhý pokus s ceruzkou a tušom bol prevedený do líniovej rozkresby známky. Autorka vníma vznik známky v širšom koncepte. V roku 1913 začal používať Eduard Karel nový spôsob rotačnej tlače z hĺbky, držal ju však dlho v tajnosti. Neskôr ju pomenovali „Neotypia“, bola použitá pri tlači tejto známky. Dve tlačiarne mali záujem tlačiť túto známku, nakoľko tlač známky prvého prezidenta Československej republiky bola vnímaná veľmi prestížne. Napokon tieto tlačiarne spolupracovali, aby sa stihol dodržať termín vydania 30. 9. 1923. Znáмка bola vydaná pri príležitosti 5. výročia vzniku Československej republiky. V druhej časti sa opisuje proces vzniku vydania. Tieto známky boli drahé, nakoľko sa predávali za dvojnásobok ceny, so 100 percentnou prírážkou. 60 percent bolo odvedených na Fond sociálnej starostlivosti, 20 percent na Červený kríž a 20 percent na starostlivosť o mládež. Vďaka vysokej cene nebola komerčne úspešná. K popularizácii známky mal pomôcť aj Olympijský kongres, ktorý sa uskutočnil v roku 1925 a aj VIII. Vsesokolský slet v Prahe. Prítlač na známky navrhol pán Jaroslav Goldschmied. Znáмки na kongres boli stiahnuté z obehu a na Vsesokolský slet sa použili nepoužité doskové tlače známok. Znáмки sa tlačili z III. tlačových dosiek, na niektorých sa objavili pre zložitosť prípravy niektoré popísané chyby. Bol použitý papier s vodoznakom, ako ochranným prvkom. Farba bola vďaka oceľotlači veľmi kvalitná a stála. Lep slúžil ako ochranný prvok. Autorka uvádza aj rozdiel medzi falzifikátmi a originálmi a na záver knižnej publikácie porovnáva aj nárast a pokles katalógovej ceny.

Mgr. Peter Lakata